

Cuprins

Prefață	9
Prefața coordonatorilor	11
<i>Renzo Lavatori. Cristologia și Demonologia în Evanghelii. Demonologia trebuie interpretată, înțeleasă și trăită în contextul misiunii mântuitoare a lui Cristos</i>	13
<i>Francesco Bamonte. Fecioara Maria și diavolul în exorcisme</i>	31
<i>Călin-Daniel Pațulea. Anticristul, personalitatea sa, activitatea și marea sa putere de seducție</i>	41
<i>Luca Mazzinghi. Satan și diavolul în textele sapiențiale ale lui Israel</i>	61
<i>Alberto Castaldini. Credințe demonologice în lumea ebraică în perioada medievală și modernă</i>	77
<i>Cecilia Flueraș. Despre lupta împotriva demonilor în „Viața lui Antonie”, de Atanasie al Alexandriei</i>	107
<i>Matteo De Meo. Exorcismul în ritul latin: teologie, discernământ și practică</i>	133
<i>William Bleiziffer. Exorcism și exorcist în disciplina canonică a Bisericii Catolice</i>	155
<i>Alexandru Buzalic. „Logismoi”, viziune, halucinație: fundamente teologice</i>	183
<i>Anton Vasile Cioba. Satanismul: provocare pentru pastorația tineretului</i>	199

<i>Cornel Tatai-Baltă. Reprezentări diabolice în cărțile românești vechi (sec. XVI-XIX) .....</i>	<i>225</i>
Lista autorilor	247
Abrevieri	249

Prefață

Un discurs despre diavoli și exorcisme riscă să atingă două extreme. Una, des întâlnită astăzi, tinde să asimileze asemenea discursuri alegoriilor, câteodată basmelor și de cele mai multe ori un zâmbet zeflemitor se naște în colțul gurii atunci când cineva insistă prea mult asupra actualității unor astfel de subiecte. O a doua extremă este cea care absolutizează cumva realitatea răului, făcându-l omniprezent în viața cotidiană și fie că e vorba de o banală durere de cap, fie de o încercare sau o suferință personală, totul este perceput ca o consecință directă a prezenței Celui Rău.

Pentru a evita cele două extreme se simte nevoia unui discurs echilibrat susținut de doi piloni esențiali: pe de o parte de un fundament teologic care să integreze Sfânta Scriptură, Tradiția și Magisteriul Bisericii într-un discurs structurat, pe marginea misterului răului. Pe de altă parte e esențial ca persoane competente, cu o prudență și un discernământ spiritual călit de-a lungul anilor de experiență, aflate prin voința și cu mandatul Bisericii în prima linie în lupta împotriva Răului, exorciștii, să aibă un cuvânt de spus, nu din cărți, nu din teorii făcute pe colțul mesei, ci din practica rugăciunii și a luptei spirituale pe care zilnic o trăiesc.

Mă bucur să constat că evenimentul desfășurat la Blaj în 18 octombrie 2019, și anume Conferința internațională cu tema *Demonologia astăzi: fundamente teologice și aspecte practice*, reușește să îmbine magistral tocmai aceste două elemente esențiale ale unui discurs teologic echilibrat, reunind deopotrivă exorciști cu experiență din cadrul Asociației Internaționale a Exorciștilor și, pe de altă parte, teologi competenți din cadrul Facultăților de teologie din țară și din străinătate, dând astfel naștere unui eveniment-premieră în România pe un asemenea subiect.

Mulțumim Bunului Dumnezeu pentru luminile născute din această providențială îmbinare de competențe și cerem Maicii Sfinte, cea care zdrobește sub călcâiul Ei puterea Întunericului, să ne ocrotească și să ne conducă pe toți înspre Împărăția Luminii fără de sfârșit.

† PS Claudiu Pop

Episcop, Curia Arhiepiscopiei Majore

Prefața coordonatorilor

La puțin după patru luni de la istorica vizită apostolică a Sfântului Părinte Papa Francisc, care la 2 iunie 2019 a pontificat Sfânta Liturghie la Blaj pentru beatificarea celor șapte Episcopi greco-catolici martiri ai perioadei comuniste, a avut loc la 18 octombrie a aceluiși an, la Departamentul de la Blaj al Facultății de Teologie Greco-Catolică a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, prima conferință teologică internațională de demonologie din România, națiune cunoscută și prin dulcea denumire de „Grădina Maicii Domnului”.

Conferința cu tema „Demonologia de astăzi: fundamente teologice și aspecte practice”, organizată de Facultatea de Teologie Greco-Catolică, a implicat la Blaj, „Mica Romă” din inima Transilvaniei, profesori proveniți din România și Italia, și s-a bucurat de colaborarea Asociației Internaționale a Exorciştilor (AIE), recunoscută legal de Sfântul Scaun în 2014 cu un decret al Congregației pentru Cler.

La treizeci de ani de la sfârșitul unuia dintre cele mai asupritoare regimuri totalitare ale secolului al XX-lea, teologi, bibliști, istorici, preoți și laici s-au confruntat asupra naturii, definiției și prezenței *mysterium iniquitatis* în Scriptură, în doctrină și societate, și au discutat despre cum trebuie acționat în consecință la nivel pastoral.

Ministerul exorcismului confirmă o necesitate pastorală din ce în ce mai mare în România și în lume, după cum a subliniat Preafericirea Sa Lucian Cardinal Mureșan, Arhiepiscopul de Făgăraș și Alba Iulia, în timpul audienței acordate participanților în ajunul conferinței. În lumina magisteriului, subiectele abordate în cadrul conferinței, grație diseminării acestui volum, intenționează să sprijine o reînnoită atenție pastorală asupra exorcismului, minister autentic de consolare într-o societate din ce în ce mai împărțită și suferindă.

Din trecutul nu prea îndepărtat al României ne vine o mărturie pe cât de prețioasă pe atât de dureroasă. Suferințele martirilor Bisericii Greco-Catolice și Romano-Catolice, înverșunatele persecuții comuniste, sistemul ramificat al delațiunii, gradul absolut de răutate în disprețul față de credința în Isus Cristos manifestat în închisorile regimului, par să găsească o posibilă explicație în ceea ce a fost conștiința și profunda azeziune personală la Rău și la inspiratorul acestuia, „tatăl minciunii”, „ucigaș chiar de la început” (Ioan 8,44) și dușmanul cel mai înverșunat al omului.

Prin urmare, conferința a constituit un eveniment academic de mare importanță, care a atras atenția în domeniul teologic românesc și nu numai. Este de dorit ca acesta să aibă ulterioare rezultate, din moment ce și-a propus ca obiectiv dezvoltarea unei reflecții asupra acțiunii răului în zilele noastre. Prezentul volum își propune să devină un instrument valid în această direcție.

Mulțumiri speciale adresăm lui Don Renzo Lavatori, timp de mulți ani profesor de teologie dogmatică la Universitatea Pontificală Urbaniana din Roma și profesor al unui mare număr de preoți ai Bisericii Greco-Catolice Române. Don Lavatori, autor al unor apreciate eseuri de demonologie și angelologie, a inspirat ideea inițială a acestei conferințe, pe care a încurajat-o cu sensibilitate și convingere până la realizarea ei.

Alberto Castaldini
William Bleiziffer